

Knuffel in de mail

Ken je iemand die wel een knuffel kan gebruiken? Of heb je daar zelf behoefte aan? Bestel dan een Omhelzingspakket bij theatermaker Emke Idema. Negen dagen lang ontvang je ochtendpost per mail met een geschreven en gesproken

boodschap. Daarin beschrijft Idema gedetailleerd verschillende aanrakingen. Van het oneindig lang verstrengeld staan op een stoep voor een studentenkamer tot het verschil in hartslag tussen jou en je moeder.

Try-out voor het theaterbosspel voor volwassenen van Emke Idema, in het Amsterdamse Bostheater op 18 juli.

Foto Judith Hofland

THEATER In theaterspel Forest gaan bezoekers/deelnemers de strijd aan met oprukkend bos. Confronterend actueel

In de 'stukken' van theatermaker Emke Idema is nietsdoen geen optie.

Er hobbelt een bolvormig autootje over het bospad, met zo'n ouderwetse omroepinstallatie erop. Voor meer actuele informatie over het coronavirus en bijbehorende maatregelen om verspreiding te voorkomen, worden we verwezen naar een gemeentelijke website, toertert een stem. De oproep hoort niet bij de try-out van het theaterspel *Forest* waarin we met tien deelnemers stevig verward zijn. Maar hij sluit er wel naadloos op aan.

We zitten op een open plek, omringd door bomen, aan de rand van het Amsterdamse Bos. In teams van twee proberen we originele oplossingen te bedenken voor nood-situaties in een gedachtenexperiment. Dit keer is het geen nieuw virus dat de mensheid bedreigt, maar een ander natuurfenomeen: een mutatie van bomen. Die kunnen zich plotseling tegen ons keren door massaal hun adem in te houden. Dan geven hun huidmondjes geen zuurstof meer af en wordt de lucht die wij inademen steeds ijler.

Bomen omhakken of wortels beschadigen is uit den boze. In dit tijdperk van het Dendroceen – dendron is het Griekse woord voor boom – is iedere tak heilig verklaard. De wereld is in rap tempo aan het verbossen. We krijgen via een hoorspel vragen en opdrachten. Wat doen we

met de schaarser wordende sportvelden, de slinkende publieke ruimtes, onbereikbaar geworden winkels?

Voor elke suggestie moeten we medestanders zien te vinden. Dat levert punten op, *skigs* geheten, in de vorm van energie. Die hebben we nodig om te overleven. We mogen ook offers brengen. Of muteren. Iemand oppert dat we veren kunnen ontwikkelen, om het luchttruim te veroveren. Een ander houdt een pleidooi voor meer watersport.

Theatermaker Emke Idema (40) bedenkt graag fictieve situaties waarin ze toeschouwers vraagt actief en speels mee te denken over politieke issues of psychosociale vragen. Wie meedoet – achterover leunen is geen optie – belandt stap voor stap in een web van gewetensvragen. Want

De dilemma's gaan over het verklikken van burens die zich niet aan de regels houden en over een leeftijds grens voor wie gered mag worden

de voorgespiegelde toestand evolueert verder en verder, meestal niet in het voordeel van de (mede)mens.

Eerder onderzocht ze in *RuleTM* (2014) het fenomeen gastvrijheid: waarom betekent dat iets anders tegenover vrienden, familie, onbekenden of asielzoekers? In *Stranger* (2012) betrapten we onszelf besmuikt op vooroordelen via een spel met portretten van vreemden, gespiesd op stokken. Het zou opnieuw actueel zijn.

In *Forest* ligt de vraag voor welke plek we innemen in het ecosysteem. En met welke gevolgen. Hoe onvoorstelbaar het gegeven eerst ook lijkt – oprukkende bomen als onze vijand – door de actualiteit van de pandemie voelt *Forest* opeens heel echt. Zeker als de dilemma's gaan over het verklikken van burens die zich niet aan regels houden, een tekort aan zorgpersoneel door overwoekerde wegen of een leeftijds grens voor wie wel en wie niet gered mag worden.

Idema heeft publiek nodig om haar spelvorm te verfijnen. Aan de hand van reacties van deelnemers bespreekt ze met haar team van twee dramaturgen, een vormgever, een sounddesigner en een productie-leider wat er nog aan de 'miniatuur-samenleving' of 'ideeënspeltuin' moet worden veranderd. Uiteindelijk gaat het haar om het doorgronden van gedrag, het doorbreken van denk-

patronen en het bevragen van spirituele idealen. Bouworganisaties, natuurbeheer of de overheid doen ook geregeld een beroep op Idema, in de hoop ideeën op te doen om gedragspatronen te kunnen doorbreken.

Vooralsnog splitst onze groep van drie mannen en zeven vrouwen zich in acht voorstanders van vindingrijke actie en twee *laissez-faire* types die liever vrolijk, met een glas in de hand, de ondergang tegemoet gaan. Het is onze gemeenschappelijke verantwoordelijkheid of we die 'gemakkelijke route' mogelijk willen maken; een samenleving is zo sterk als de zwakste schakel.

We krijgen keuzen voorgelegd hoe we de twee 'achteroverleuners' bij de les kunnen houden. Bijvoorbeeld door een orakel te raadplegen. Of naar 'de stem der doden' te luisteren, die opklinkt uit 'een put op het centrale plein van het dorp Algoed'. Dat staat inmiddels bijna vol met houten boompjes. Een heus bosje, tussen ons in, dat wacht op onze morele beslissingen. Want de natuur zelf, tja, die doet niet aan moraal. Dat is toch echt mensenwerk.

Annette Embrechts

Forest van Emke Idema. 5 en 6/9, Amsterdamse Bostheater. Tournee vanaf 12/9, o.m. in Groningen en Rotterdam.

KORT

BEELDDE KUNST

Mondriaan Fonds helpt ook 27 kleinere musea

Het Mondriaan Fonds helpt 27 kleinere musea, zo maakte het fonds dinsdag bekend. De musea, met jaarlijkse bezoekersaantallen tussen de 40 duizend en 100 duizend, krijgen elk 60 duizend euro om overleefd te blijven. Het gaat onder meer om Museum de Lakenhal in Leiden, het Westfries Museum in Hoorn en Stedelijk Museum Schiedam. Particuliere musea kwamen niet in aanmerking.

De Museumvereniging becijferde in juli dat de eigen inkomsten van musea met 80 procent zijn gedaald door de coronacrisis. Eerst door de sluiting van bijna drie maanden en daarna door het sterk verminderde aantal bezoekers. In april sloot het Tassenmuseum in Amsterdam de deuren vanwege 'onvoldoende perspectief'. De begroting van musea draait gemiddeld ongeveer voor de helft op publieksinkomsten. Het gat dat nu is ontstaan is met 60 duizend euro niet gevuld. Toch is de toekenning van het fonds 'zeker geen druppel op een gloeiende plaat', zegt Deirdre Carrasso, directeur van het Stedelijk Museum Schiedam. 'De inkomsten dit jaar blijven achter, dat is zeker. Gelukkig hebben we de afgelopen jaren een buffer opgebouwd.' Eerder kregen 28 grotere regionale Nederlandse musea al bijdragen van het Mondriaan Fonds van in totaal 16 miljoen euro.

MEDIA

Biculturele Nederlander kijkt minder NPO en RTL

Nederlanders met een Turkse, Antilliaanse, Marokkaanse of Surinaamse achtergrond kijken minder vaak naar de Nederlandse televisie. Onderzoek van Motivaction en TransCity toont aan dat het weekbereik van NPO1 bij deze groep daalde van 31 procent in 2018 naar 21 procent in 2020. Volgens de onderzoekers uiten Nederlanders met een Turkse, Antilliaanse, Marokkaanse of Surinaamse achtergrond de laatste jaren steeds meer hun onvrede over het 'witte perspectief' van Nederlandse media.

Ook RTL 4 is minder populair onder deze zogeheten biculturele Nederlanders. Het weekbereik is nu 34 procent, tegen 41 procent twee jaar geleden. Dit is aanzienlijk lager dan bij autochtone landgenoten, staat in het Mediarapport *Biculturele Nederlanders*. Onder autochtonen is het weekbereik, het percentage dat tijdens een week minstens 15 minuten aaneengesloten tv kijkt, 70 procent op NPO 1 en 59 procent voor RTL 4. Ten opzichte van 2018 is sprake van een lichte daling. De onderzoekers verwachten dat de daling van het bereik zich voortzet als er niets verandert. Ook het groeiende gebruik van streamingdiensten, zoals Netflix en Videoland, speelt een rol.